

37207

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
01.12.2025

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de vakıf üniversitelerinde son yıllarda derinleşen güvencesizlik, düşük ücret dayatmaları ve idari baskılar, sistematik bir işten çıkarma dalgasına dönüşmüştür. Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası Vakıf Üniversiteleri Birimi'nin açıklamalarında yer alan verilere göre yalnızca 2024–2025 akademik yılı sonunda 100'ün üzerinde akademisyenin sözleşmesi yenilenmemiş, çok sayıda öğretim elemanı yeni akademik yıla işsiz girmek zorunda kalmıştır. Ortaya çıkan bu tablo, yükseköğretim alanında iş güvencesinin fiilen ortadan kalktığını ve vakıf üniversitelerinde görev yapan akademisyenlerin, her yıl yenilenen belirli süreli sözleşmeler aracılığıyla adeta “mevsimlik işçi” statüsüne itildiğini göstermektedir.

Son iki dönemde özellikle İstanbul'daki vakıf üniversitelerinde peş peşe yaşanan uygulamalar, durumun münferit değil, yapısal bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktadır. Eylül ayında eski sahibi Can Holding'e yönelik operasyonlar sonucunda kayyım atanan İstanbul Bilgi Üniversitesi, kısa bir süre içinde keyfi işten çıkarmalar ve kadro iptalleriyle gündeme gelmiştir. Ekonomi ve Finans Bölümü'nde 50/d statüsünde görev yapan bir araştırma görevlisi, herhangi bir yazılı bildirim yapılmadan, yalnızca “sözleşmenin sona ermesi” ifadesiyle sözlü olarak işten çıkarılmış; yine aynı üniversitede Kasım ayı içinde dört araştırma görevlisinin ataması hiçbir gerekçe gösterilmeksizin iptal edilmiştir. Araştırma görevlisi kadrolarının kaldırılarak yerlerine yarı zamanlı lisansüstü öğrencilerin geçirilmesinin planlandığı yönündeki bilgiler, norm kadroların tasfiyesi ve güvencesiz istihdam modelinin yaygınlaştırılması açısından ayrıca dikkat çekicidir.

Benzer bir tablo İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde de yaşanmaktadır. Öğrenim ücretlerinin neredeyse iki katına çıkarılması sonrası birçok bölümde kontenjanların boş kalması gerekçe gösterilerek öğretim üyelerine 18 saat zorunlu ders yükü dayatılmış; kendi bölümünde bu saati dolduramayanlara başka bölümlerden ders atanacağı belirtilmiştir. Yaz döneminde yaklaşık 20 akademisyen “bölüm kapandı” iddiasıyla veya tamamen gerekçesiz biçimde işten çıkarılmış; yeni akademik yılın başlamasıyla birlikte dersleri sistemden sessizce kaldırılan akademisyenlerin fiilen işten çıkarıldıklarını öğrencilerin sınıfta başka bir öğretim üyesini görmesiyle öğrenmişlerdir. Son dönemde 50'nin üzerinde akademik ve idari personelin görevine son verildiği ifade edilmektedir. Bu süreçle eş zamanlı olarak tüm öğretim üyelerine sabah 09.15'te kampüste hazır bulunma zorunluluğu getirilmiş; akademik izin günleri fiilen kaldırılmış, personel kartları üzerinden dijital takip sistemi uygulanmaya başlanmış, araştırma görevlileri için “gecikenler listesi” oluşturularak bir tür gözetim ve baskı mekanizması kurulmuştur.

İstanbul ve diğer illerdeki vakıf üniversitelerinde yaşanan işten çıkarmalar da benzer bir tablo ortaya koymaktadır. Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası'nın vakıf birimi, akademisyenlerin sendikal faaliyetleri, eleştirel görüşleri, çalışma koşullarına dair itirazları veya ücret talepleri nedeniyle hedef alınabildiğini; sözleşmelerin bir tür baskı aracına dönüştüğünü; akademik özgürlüğün idari keyfiyet karşısında daraltıldığını ortaya koymaktadır. Sendikaların "mevsimlik akademisyenlik" değerlendirmesi, akademik emeğin güvencesiz, geçici ve kontrol altında tutulabilir bir statüye dönüştüğünü göstermektedir.

Bu Bağlamda;

1- Öğretmen Sendikası ve basın organlarının açıkladığı verilere göre sadece 2024-2025 akademik yılının bitimi itibariyle vakıf üniversitelerinde 100'den fazla akademisyenin işten çıkarıldığı iddiası doğru mudur? Bu konuda Bakanlığınızın ve YÖK'ün elinde bulunan güncel sayı nedir?

2- 2024 yılı yaz aylarından itibaren İstanbul Bilgi, İstanbul Gelişim, Maltepe, Arel, Beykent, Beykoz, Kadir Has, Fenerbahçe ve Altınbaş Üniversiteleri başta olmak üzere çok sayıda vakıf üniversitesinde yaşanan toplu işten çıkarmalar, sözleşme yenilememe uygulamaları ve kadro iptalleri hakkında Bakanlığınıza veya YÖK'e intikal eden bir inceleme, şikâyet veya başvuru var mıdır?

3- Yükseköğretim mevzuatının bütünü uyarınca süreklilik arz eden akademik pozisyonlarda her yıl belirli süreli sözleşme yapılması ve bu yolla iş güvencesinin fiilen ortadan kaldırılması 36. maddesi başta olmak üzere, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na açıkça aykırı değil midir? Bu uygulamanın yaygınlaşması karşısında Bakanlığınız nasıl bir tedbir alacaktır?

4- Maltepe ve Altınbaş Üniversitelerinde iddia edildiği üzere, bazı akademisyenlerin kıdem tazminatı tavanının artmasından önce işten çıkarılarak mali yükümlülüklerden kaçınıldığı doğru mudur? Bu tür uygulamalar tespit edilmiş midir? Tespit edilmişse ilgili üniversitelere herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır?

5- Kadir Has, Arel ve diğer bazı vakıf üniversitelerinde mahkemece verilen işe iade kararlarının aylarca uygulanmadığı, bazı üniversitelerin yargı kararlarını bilerek geciktirdiği yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınız ile YÖK'ün bir incelemesi var mıdır? Yargı kararlarını uygulamayan vakıf üniversitelerine hangi yaptırımlar öngörülmektedir?

6- Araştırma görevlisi kadrolarının bazı üniversitelerde kaldırılarak yerine yarı zamanlı lisansüstü öğrencilerin getirildiği, böylece güvencesiz bir akademik işgücü yaratıldığı iddiası doğru mudur? Bu uygulama 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na ve YÖK mevzuatına uygun mudur?

7- 10 Ekim 2019 tarihli YÖK Genel Kurul'un ardından, dönemin YÖK Başkanı Yekta Saraç'ın Anadolu Ajansı'na verdiği demeçte;

"Dördüncü sınıfı bulunan her bir lisans programı için, tıp, diş hekimliği ve eczacılık için ayrıca düzenlemeler olduğundan bunlar hariç, en az iki araştırma görevlisi istihdamını zorunlu olarak isteyeceğiz. Eğer araştırma görevlisi istihdam edilmiyorsa, genç bilim insanları adayları eğer vakıf üniversitelerinde yer bulamıyorsa bu programların kontenjan artırma taleplerini gündeme almayacağız." şeklinde ifade ettiği kararlar çerçevesinde;

i) Mevzubahis kararlar vakıf üniversitelerine resmi yazı yoluyla bildirilmiş midir?

ii) 10 Ekim 2019 tarihli YÖK Genel Kurulunda alınan bu kararların uygulanıp uygulanmadığı hala takip edilmekte midir? Vakıf üniversitelerinin araştırma görevlisi istihdamları ve bu karara uyup uymadıkları raporlanmış mıdır?

iii) Yekta Saraç'ın belirttiği gibi kontenjan artırma taleplerinin dikkate alınmaması yaptırım uygulanmış mıdır? 2019 yılından itibaren bu karar çerçevesinde yaptırım uygulanan vakıf üniversiteleri hangileridir?

8- İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde kamuoyuna yansıyan zorunlu 09.15 mesai uygulaması, dijital gözetim, izin günlerinin kaldırılması, bölümlerin kapatılarak akademisyenlerin işten çıkarılması gibi uygulamalar hakkında Bakanlığınız tarafından bir denetim başlatılmış mıdır?

9- YÖK Başkanı tarafından Aralık 2024'te yapılan açıklamada birçok vakıf üniversitesinin asgari öğretim elemanı kriterlerine uymadığı belirtilmiştir. Bu kriterlere uymayan üniversiteler hangileridir? 2023-2024 ve 2024-2025 dönemlerinde bu konuda kaç üniversiteye resmi uyarı yapılmıştır?

10- Vakıf Yükseköğretim Kurumlar Yönetmeliği Madde 25'te belirttiği şekliyle vakıf yükseköğretim kurumlarının "yeni akademik birim kurma ve program açma taleplerinin askıya alınması" önlemini gerektiren "Eğitim-öğretime başlanması ve sürdürülmesi için Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen öğretim elemanı ve üyesi sayılarının sağlanmadığının tespit edilmesi" çerçevesinde;

i) YÖK tarafından vakıf üniversitelerinde istihdam edilmesi gereken asgari öğretim elemanı ve öğretim üyesi sayıları her dönem belirlenmekte midir?

ii) Belirlenen sayıda öğretim üyesi ve öğretim elemanı istihdam edilip edilmediği denetlenmekte midir? Bu denetimler raporlanmakta mıdır?

iii) Bu denetimler sonucunda söz konusu yaptırımın uygulandığı vakıf üniversiteleri varsa bu üniversiteler hangileridir?

iv) Vakıf üniversitelerinde eğitim öğretimin devamı ve sürdürülebilirliği için mevzuat gereği YÖK tarafından belirlenmesi gereken asgari öğretim üyesi ve öğretim elemanı sayıları nelerdir?

v) Kamuoyuyla paylaşılmayan bu belirlemeler YÖK'ün hangi birim ve organları tarafından hangi yöntemlerle yapılmaktadır? Belirlenen sayıların denetlenmesi her eğitim öğretim döneminde gerçekleşmekte midir? Belirlenen sayılar ve denetimler niçin kamuoyuyla paylaşılmamaktadır?

11- Vakıf üniversitelerinin 2547 sayılı Kanun'un Ek Madde 8'ine rağmen akademisyenlerine devlet üniversitelerindeki emsallerinden daha düşük ücret ödediği tespit edilmen üniversiteler hangileridir? Bu kapsamda YÖK tarafından yürütülen soruşturmaların sonuçları nelerdir?

12- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 36. maddesinde belirtilen unvana göre haftalık asgari mecburi ders yüklerinin vakıf üniversitelerinin iç yönetmeliklerinde kanuna uygun biçimde düzenlenip düzenlenmediği, bu çerçevede 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun 11. maddesinde belirtildiği şekliyle bu asgari ders yükleri üzerindeki saatler için

ödenmesi gereken ek ders ücretlerinin ödenip ödenmediği YÖK tarafından denetlenmekte midir? Yapılan denetimler sonucunda yaptırım uygulanan vakıf üniversiteleri var mıdır?

13-Vakıf üniversitelerinde çalışan emekçilerin iş güvencesinden, sendikal hak ve özgürlüklerden yoksun biçimde çalıştırılmasının ve çoğu zaman tazminat hakları dahi gözetilmeksizin işten çıkarılmalarının; eğitim-öğretimin niteliği, öğrenci başarısı, akademik özgürlük, bilimsel üretim ve kurumsal sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini değerlendirmeye yönelik Bakanlığınız tarafından hazırlanmış bir rapor veya çalışma bulunmakta mıdır?

14- İstanbul dışındaki vakıf üniversitelerinde—Antalya Belek Üniversitesi, Mersin Çağ Üniversitesi ve Kayseri Nuh Naci Yazgan Üniversitesi gibi örneklerde—akademik personelin sözleşmelerinin yenilenmediği ve keyfi biçimde işten çıkarıldıkları yönündeki bilgiler Bakanlığınız tarafından doğrulanmış mıdır? Bu üniversitelere ilişkin herhangi bir inceleme veya denetim yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları ve uygulanan yaptırımlar nelerdir?

15- Vakıf üniversitelerinde işten çıkarmaların çoğu durumda “bölüm kapatma”, “norm kadro fazlası” veya “performans” gibi muğlak nedenlerle gerçekleştirilmesi, bu gerekçelerin mevzuata uygunluğu bakımından Bakanlığınızca değerlendirilmekte midir?

16- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 36. maddesi başta olmak üzere, yükseköğretim mevzuatının bütünü uyarınca süreklilik arz eden akademik pozisyonlarda belirli süreli sözleşmelerin üst üste yapılması ve bu sözleşmelerin fesih gerekçesi olarak kullanılması, Bakanlığınızca hukuka uygun bir uygulama olarak görülmekte midir? Bu konuda vakıf üniversitelerine yönelik bir standart ya da denetim mekanizması işletilmekte midir?

17- Bazı vakıf üniversitelerinde işten çıkarma süreçlerinde, kıdem tazminatı ödeme yükümlülüğünden kaçınmak veya akademisyenlerin işsizlik ödeneği hakkını engellemek amacıyla İş Kanunu’nun 25/2 maddesine dayalı çıkış kodlarının kullanıldığı bilinmektedir. Bu hukuka aykırı uygulamalar hakkında Bakanlığınız veya YÖK tarafından herhangi bir inceleme, soruşturma ya da denetim yürütülmüş müdür? Yürütüldüyse sonuçları nelerdir?